

Izvorna jezična inačica ove stranice [it](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

talijanski

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Swipe to change

Izvođenje dokaza

Italija

1 Teret dokazivanj

1.1 Koja su pravila u vezi s teretom dokazivanja?

Ne teret dokazivanja primjenjuju se načela utvrđena u odjeljku 2697. Građanskog zakona u kojem je navedeno sljedeće: „Svi koji žele ostvariti pravo pred sudom moraju dostaviti dokaze o činjenicama kojima mogu poduprijeti svoj zahtjev. Stranka koja osporava valjanost tih činjenica ili koja tvrdi da se pravo promijenilo ili je iscrpljeno, dostavlja dokaze o činjenicama kojima podupire taj prigovor.”

Prema tome, u skladu s tim načelima, tužitelj mora dokazati činjenice na kojima temelji svoj zahtjev, odnosno, činjenice na osnovi kojih se traže pravni učinci. S druge strane, tuženik mora dostaviti dokaze o činjenicama kojima se isključuje odgovornost ili koje pokazuju da je pravo iscrpljeno ili izmijenjeno na način da je potrebno odbaciti zahtjev tužitelja.

Ako tužitelj ne može potkrijepiti svoje tvrdnje, zahtjev se odbacuje, bez obzira na to je li tuženik dostavio argument ili dokaze kojima potvrđuje svoju obranu. U skladu s odjeljkom 2698. Građanskog zakona, nevažeći postaje svaki sporazum sklopljen u cilju prijenosa ili promjene tereta dokazivanja neotuđivog prava ili zbog kojeg je bilo kojoj od stranaka pretjerano teško ostvarivati pravo.

Nedovoljnim dokazima šteti se predmetu stranke – tužitelju ili tuženiku – koja mora dokazati ili osporiti činjenice jer je postojanje nedovoljnih dokaza istovjetno nepostojanju dokaza.

1.2 Postoje li pravila prema kojima su određene činjenice izuzete od tereta dokazivanja? U kojim slučajevima? Je li moguće predočiti dokaze kako bi se pokazalo da određena pravna pretpostavka nije valjana?

Teret dokazivanja ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:

u slučaju pretpostavki, odnosno, ako je dokazna vrijednost određenih činjenica propisana u samom zakonu ili se sudu omogućuje izvođenje zaključaka o nepoznatoj činjenici iz poznate činjenice (odjeljak 2727. Građanskog zakona).

Pretpostavke se dijele na sljedeće:

zakonske pretpostavke, odnosno, pretpostavke utvrđene u zakonu koje je moguće pobiti (*iuris tantum*), što znači da ih je moguće odbaciti u slučaju protivnih dokaza, ili koje nije moguće pobiti (*iuris et de iure*), što znači da ih nije moguće na sudu odbaciti pomoću protivnih dokaza;

jednostavne pretpostavke, koje sud mora ocijeniti po vlastitom nahođenju, prihvaćajući samo ozbiljne, precizne i dosljedne pretpostavke; jednostavne pretpostavke ne prihvaćaju se u odnosu na činjenice koje nije moguće dokazivati svjedočenjem (odjeljak 2729. Građanskog zakona).

dobro poznate činjenice (*fatti notori*), odnosno činjenice koje su opće poznate u trenutku i na mjestu donošenja presude zbog čega ne postoji sumnja (odjeljak 115. Zakona o parničnom postupku);

neosporene ili priznate činjenice, odnosno, činjenice koje su predstavile obje stranke ili ih je prihvatila – čak i prešutno – stranka koja bi mogla imati interes osporiti ih (odjeljak 115. pododjeljak 1. Zakona o parničnom postupku).

1.3 U kojoj mjeri sud mora biti uvjeren u neku činjenicu kako bi presudu temeljio na postojanju te činjenice?

Odluka suda da podrži tužbu ili prigovore protiv te tužbe mora se temeljiti isključivo na činjenicama koje su u potpunosti dokazane, izravno ili putem pretpostavke.

Presuda suda ne može se temeljiti na činjenicama koje nisu dokazane, čak i ako su moguće ili vrlo vjerojatne (odjeljak 115. pododjeljak 1. Zakona o parničnom postupku).

2 Izvođenje dokaza

2.1 Mora li stranka uvijek podnijeti zahtjev za izvođenje dokaza ili sudac u određenim predmetima može izvesti dokaze na vlastitu inicijativu?

U skladu s talijanskim pravnim sustavom na izvođenje dokaza primjenjuje se načelo da opseg postupka određuju stranke (*principio dispositivo*), koje je propisano u odjeljku 115. pododjeljku 1. Zakona o parničnom postupku: sud mora svoju presudu temeljiti na dokazima koje su dostavile stranke, „osim u slučajevima koji su propisani zakonom”.

Međutim, određene iznimke od toga pravila propisane su u sljedećim odjeljcima Zakona o parničnom postupku:

odjeljku 117.: dopušteno je neformalno ispitivanje stranaka;

odjeljku 118.: dopušteno je traženje pretrage osoba i predmeta;

odjeljcima 61. i 191.: sud može zatražiti vještačenje;

odjeljku 257.: sud može pozvati svjedoka kojeg je spomenuo neki drugi svjedok;

odjeljku 281. *ter.* opći sud (*tribunale*) koji se sastoji od jednog suca može zatražiti svjedočenje ako su u opisu činjenica koje su dale stranke spomenute osobe za koje se čini da su upoznate s činjenicama.

U radnim se sporovima načelo da stranke određuju opseg postupka zamjenjuje sustavom koji je obilježen inkvizitornim elementima, posebno u skladu sa sljedećim odredbama:

u odjeljku 420. predviđeno je slobodno ispitivanje stranaka za vrijeme rasprave o predmetu;

u odjeljku 421. propisano je da sud može u bilo kojem trenutku na vlastitu inicijativu narediti prihvaćanje bilo koje vrste dokaza, čak i izvan ograničenja utvrđenih u Građanskom zakonu.

U postupcima za razvod braka sud može narediti izvođenje dokaza na vlastitu inicijativu, ali samo u odnosu na istrage prihoda i standarda života.

2.2 Ako je zahtjev stranke koji se odnosi na izvođenje dokaza odobren, što slijedi?

Ako jedna stranka zatraži izvođenje dokaza, suprotna stranka može zatražiti izvođenje protivnih dokaza. Sud će odobriti oba zahtjeva ako ima razloga vjerovati da će dostavljene činjenice biti važne za donošenje presude.

Ako prihvati dokaze, sud će ih i razmotriti.

Nakon izvođenja dokaza donosi se odluka u predmetu.

2.3 U kojim slučajevima sud može odbiti zahtjev stranke za izvođenje dokaza?

Sud će odbaciti zahtjev za izvođenje dokaza ako bi dokazi bili bezvrijedni ili neprihvatljivi u skladu sa zakonom (na primjer, ako se tvrdnja da je nekretnina prodana temelji samo na izjavama svjedoka) ili ako bi činjenice na koje se odnosi zahtjev bile nevažne za donošenje presude (na primjer, svjedočenje koje se odnosi na činjenicu koja nije povezana s predmetom spora).

2.4 Koji različiti načini dokazivanja postoje?

U talijanskom se pravu razlikuje između dokaznih isprava i dokaza koji nisu u obliku isprava.

Dokazne isprave uključuju:

javne isprave (odjeljci 2699. i dalje Zakona o parničnom postupku);

privatne isprave (odjeljci 2702. i dalje);

telegrame (odjeljci 2705. i dalje);

domaće spise i evidenciju (odjeljak 2707.);

računovodstvenu evidenciju poduzeća (odjeljak 2709.)

mehanički izrađene primjerke (odjeljak 2712.);

primjerke isprava i ugovora (odjeljci 2714. i dalje);

Dokazi koji nisu u obliku isprava uključuju:

svjedočenja svjedoka (odjeljci 2721. i dalje Zakona o parničnom postupku);

priznanja (odjeljci 2730. i dalje);

izjave pod prisegom (odjeljci 2736. i dalje);

pretrage (odjeljci 258. i dalje).

Postoje i izvješća vještaka iz kojih sud dobiva stručno znanje koje mu nedostaje.

2.5 Na koji se način od svjedoka dobivaju dokazi te kako se ti načini razlikuju od onih pomoću kojih se dokazi dobivaju od vještaka? Kakva su pravila u vezi s pisanim dokazima i izvješćima/mišljenjima vještaka?

Sud prihvaća svjedočenje (odjeljak 245. Zakona o parničnom postupku); na temelju sudskog poziva svjedok mora doći pred sud i svjedočiti pod punom materijalnom i kaznenom odgovornošću u slučaju nedolaska.

Sud određuje mjesto, vrijeme i način izvođenja dokaza. Na zahtjev uključene stranke, sudski službenik dostavlja poziv svjedoku. Svjedok čita izjavu da je obavezan govoriti istinu i zatim ga sudac ispituje – stranke ne smiju svjedoke izravno ispitivati.

Nedavno uvedenom odredbom dopušta se sudu, uz suglasnost stranaka, da izvodi dokaze pisanim putem (odjeljak 257. bis Zakona o parničnom postupku).

Vještake imenuje sud kojim im postavlja pitanja na koja oni moraju odgovoriti. Vještaci su također obavezni doći na raspravu i prisegnuti da će govoriti istinu.

Vještaci u pravilu pripremaju pisano izvješće, ali sud od njih može tražiti da dođu na raspravu gdje ih može usmeno ispitati (odjeljak 195. Zakona o parničnom postupku).

Pisani dokazi postaju dio postupka nakon unošenja u spis stranke, u trenutku prve pojave ili kasnije, podložno rokovima propisanim u zakonu.

2.6 Imaju li neki načini dokazivanja veću težinu od drugih?

U talijanskom pravnom sustavu najveća se težina pridaje javnim ispravama i pretpostavkama koje nije moguće pobiti.

Javne su isprave (odjeljci 2699. i dalje Građanskog zakona) one isprave koje je izradio, na temelju svih potrebnih formalnosti, javni bilježnik (*notaio*) ili drugi javni službenik koji je ovlašten potvrditi njihovu javnost na mjestu gdje je isprava pripremljena. Javne isprave imaju punu vrijednost dokaza, osim ako se dokaže da su lažne. Ako se ukloni takva sumnja, one predstavljaju apsolutni i bezuvjetni dokaz.

Pretpostavke koje se ne mogu pobiti (odjeljak 2727. Građanskog zakona) još su djelotvornije jer ne dopuštaju protivne dokaze.

2.7 Je li za dokazivanje određenih činjenica obavezna primjena određenih načina dokazivanja?

Zakonom je propisano da se određene činjenice moraju dokazivati posebnim vrstama dokaza, što u nekim slučajevima podrazumijeva javne isprave, a u drugima pisane isprave koje mogu biti javne ili privatne.

2.8 Jesu li svjedoci zakonski obvezni svjedočiti?

Svjedoci su obavezni svjedočiti, osim ako je zakonom propisano drukčije. Postoje odredbe kojima su obuhvaćeni sljedeći slučajevi: nemogućnost svjedočenja, zabrane svjedočenja određenih osoba i mogućnost suzdržavanja od iznošenja dokaza. Obveza svjedoka da iznese dokaze izravno proizlazi iz ovlasti koju sud ima na temelju odjeljka 255. Zakona o parničnom postupku da, u slučaju nedolaska svjedoka, naredi dovođenje svjedoka na sud i odredi mu novčanu kaznu.

2.9 U kojim slučajevima mogu odbiti svjedočenje?

U slučajevima propisanim u Zakonu o kaznenom postupku na koji se upućuje u Zakonu o parničnom postupku: time su obuhvaćene osobe koje mogu odbiti iznijeti dokaze jer su obvezane poslovnom tajnom, službenom tajnom ili državnom tajnom.

2.10 Je li moguće kazniti osobu koja odbije svjedočiti ili je prisiliti da svjedoči?

U skladu s odjeljkom 256. Zakona o parničnom postupku, svjedoka koji dođe na sud, ali odbije svjedočiti bez odgovarajućeg opravdanja, ili u odnosu na koji postoji opravdan razlog vjerovati da daje lažno svjedočenje ili da skriva dokaze, sud će prijaviti državnom odvjetniku te proslijediti primjerak zapisnika s rasprave.

2.11 Postoje li osobe koje ne mogu svjedočiti?

Osobe koje imaju osobni interes za činjenice u postupku ne mogu iznositi dokaze jer njihov interes znači da bi mogle imati pravo uključiti se u postupak kao stranka (odjeljak 246. Zakona o parničnom postupku).

Djecu mlađu od 14 godina moguće je saslušati samo ako je njihovo svjedočenje potrebno zbog posebnih okolnosti (odjeljak 248. Zakona o parničnom postupku).

2.12 Koja je uloga suca i stranaka u saslušanju svjedoka? Pod kojim uvjetima svjedok može svjedočiti videokonferencijskom vezom ili uz primjenu drugih tehničkih rješenja?

Sud ispituje svjedoka postavljajući izravna pitanja o činjenicama priznatima kao važnima za postupak te pitanja o istim činjenicama koja su postavili odvjetnici stranaka za vrijeme ispitivanja.

Videokonferencije nisu isključene, iako to nije izričito propisano u Zakonu o parničnom postupku. U odjeljku 202. Zakona o parničnom postupku predviđeno je da sud, kada naređuje izvođenje dokaza, „utvrđuje vrijeme, mjesto i način izvođenja dokaza” i sud na temelju toga može zatražiti saslušanje svjedoka putem videokonferencije.

U odjeljku 261. Zakona o parničnom postupku propisano je i da sud može zatražiti snimanje mehaničkim sredstvima, alatima ili postupcima.

Videokonferencije su izričito predviđene u Zakonu o kaznenom postupku (npr. u odjeljku 205. *ter*)

3 Ocjena dokaza

3.1 Ako stranka nije legalno pribavila dokaze, postoje li ograničenja koja sud primjenjuje pri donošenju presude?

Sud ne uzima u obzir dokaze koji nisu formalno dostavljeni i prihvaćeni.

3.2 Hoće li moje svjedočenje biti dokaz ako sam stranka u postupku?

Vaša vlastita izjava ne uzima se u obzir kao dokaz u vašu korist. Međutim, može se uzimati u obzir kao dokaz protiv vas ako je riječ o priznanju danom za vrijeme formalnog ispitivanja.

Posljednji put ažurirano: 22/01/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.